

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Difficultas I. De distinctione actionis creativæ à creata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

EXPLICARI POSSET II. Ideo productionem Verbi, non esse creationem, quia ne quidem capacitatem habet, ut producat ex subiecto. *Hec etiam Explicatio*

NON SATISFACIT. Nam Angelus & anima rationalis, ne quidem capacitatem habent, ut producantur ex subiecto, & tamen verè creantur.

EXPLICARI POSSET III. Ideo productionem verbi non esse creationem, quia per ly *productio* intelligitur hîc causatio, verbum autem æternum non causatur. *Hec Explicatio*

NON SATISFACIT plenè, nam inprimis multi ex Patribus Græcis, causam Filii, dicunt esse Patrem, & tamen negant illum esse creaturam. Deinde negatur, quod nomine productionis veniat hîc causatio, cum aliunde productio sit quid commune, ad creationem. *Hinc aliter*

EXPLICATUR. Ideo productionem Verbi non esse ex nihilo, quia verbum est productum ex substantia Patris; Substantia autem Patris, non potest dici nihilum: Et sicut quando producit aliquid, concurrente causâ subiectivâ & materiali, non producit ex nihilo; ita quando producit verbum, non producit ex nihilo, quia producit ex substantia Patris. Unde quando accipitur ly *Ex nihilo*, pro ly non concurrente aliquo tanquam causâ subiectivâ & materiali, accipitur tanquam aliquid notius; notior enim nobis est concursus causæ materialis, vel ejus defectus, præ produci, ex substantia. Rigorose ergò loquendo, creatio, est productio ex nihilo, hoc est non concurrente causâ materiali, vel aliquo alio non interveniente, quod salvet productum esse ex aliquo, & non ex nihilo: quale est produci ex substantia Patris. Et hoc est, quod respexere Patres, quando contra Arrianos negarunt Filium productum: Ex non exstantibus.

DIFFICULTAS I.

De distinctione actionis Creativæ à re Creatâ.

DICENDUM EST I. *Creationem activam, non distingui à principio creante, realiter vel modaliter.* Procedit Conclusio de creatione appropriatè accepta, hoc est, positione rei, quæ antea non erat extra causas; idque sine concursu alicujus causæ creatæ: nomine autem creationis non appropriatè dictæ, venit actio illa, quâ Deus replicat res, vel conservat, sine concursu subiecti, cum antea conservaretur cum concursu subiecti, & ante quem, sive replicativum, sive conservativum concursum, jam supponebatur, habere, esse.

PROBATUR PRIMÒ Conclusio. Non sunt

multiplicanda entia sine necessitate, nulla autem est necessitas hujus superaddendæ entitativè distinctæ creationis ab utroque termino.

PROBATUR SECUNDÒ. Possibile est creationem esse identificatam ipsi termino; id enim universaliter pronuntiat Oviedo de natura actionis hîc Cont. 12. p. 1. n. 7. & Cont. 13. p. 2. n. 10. quam creationem possumus appellare passivam: Ergò etiam possibile erit creationem activam, identificari principio creanti. Quod si potest identificari principio creanti, de tacto est identificata: quia quod potest cum aliquo, multo magis cum DEO, esse idem realiter, jam necessario idem erit.

PROBATUR TERTIÒ. Modi inventi sunt ad salvandum transitum ab uno contradictorio ad aliud contradictorium; sed hic transitus salvari potest, sine ulla entitate modali, quod probatur. Positâ dependentiâ effectûs à causa prima, tanquam producente effectum ex nihilo, sufficienter salvatur transitus, à non esse creatis, ad esse creatis actu: nihil enim plus intelligimus per creationem, quam illius generis dependentiam. Sed positâ entitate effectûs, sine concursu alius causæ, salvabitur transitus à contradictorio ad contradictorium. Minor Probatur. Quod scilicet positâ Entitate effectûs ponatur dependentia à DEO: quia scilicet nihil potest existere independentè à DEO, quod etiam positâ entitate effectûs, idque sine concursu alius causæ, ponatur tunc dependentia tanquam à Creatore, inde probatur, quia esse productum sine concursu alius causæ, est produci ex nihilo subiecti, adeoque creati.

CONFIRMATUR: Si nihil obsit, debemus à DEO, dependentiam quàm arctissimam, & maximè intimam, ponere. Sed si creaturæ immediatè dependeant à DEO, non per mediam actionem creatam, magis intimè dependebunt à DEO, & tali dependentiæ nihil obstat. Ergò illa ponenda est. Quod autem dependentia immediata, sit major, ratio est, quia major est dependentia actûs vitalis à potentia vitali, quàm albedinis ab hac materia: quia est magis immediata; major etiam est dependentia actionis distinctæ à principio, quàm ipsius effectûs; idq; idè, quia est dependentia immediata; & sic de reliquis.

Idem medius terminus, sic aliter proponitur. Creatura, prout condistincta est entitativè à creatione, vel est DEUS, vel non est DEUS; Si prout condistincta à creatione non est DEUS; Ergò prout condistincta à creatione, est dependens à DEO solo, causante; adeoq; esse, & denominationem creati, sine creatione superaddita, habere potest: si autem prout condistincta à creatione est DEUS, Ergò est id, quod non est; est enim DEUS, & tamen est creatura.

DICENDUM EST II. *Creationem passivam non esse distinctam modaliter ab ipsamet re creatâ.* PRO-

PROBATUR Conclusio iisdem argumentis, quibus superior conclusio.

DICENDUM est 3. *Creationem passivè acceptam esse realiter distinctam à principio creante, seu activa creatione.*

PROBATUR 1. Quia creatio passivè accepta, est ipsamet creatura, quæ distinguitur realiter, à creatione activa, seu Deo.

PROBATUR 2. Quia inter causam & effectum debet esse distinctio realis; jam autem creatio activa, & creatio passiva, eodem modo inter se comparantur.

PROBATUR 3. Creatio passiva identificatur ei, quod creatur, vel se tenet à parte illius: Ergo distinguitur realiter à creatione activa, seu principio creante; quia principium creans, non est hoc quod creatur, nec se tenet à parte creati.

OBJICIT 1. Ovied. Omnipotentia Dei, & quidquid est intrinsecum Deo, est ab æterno: sed nulla actio, ex vi cuius producit effectus, fuit ab æterno. Ergo omnis actio distinguitur ab omni intrinseco Dei. Minor probatur. Omnes effectus ab extra producti sunt in tempore: Ergo nulla actio fuit ab æterno; implicat autem actionem esse in aliqua mensura, in qua non sit terminus.

RESPONDETUR. Retorquendo argumentum, nam actuale dominium Dei, est intrinsecum, modaliter ab eodem indistinctum, & tamen actuale dominium creaturarum non habet Deus ab æterno, cum ipsæ non sint ab æterno. Idem dicendum de coexistentia Dei ad creaturas, indistincta intrinsece à Deo, quæ tamen non habetur ab æterno, cum ipsæ creaturæ, non sint ab æterno. Directè autem ad argumentum dici potest, quod creatio activa secundum id, quod dicit in recto, sit ab æterno, sed non secundum id, quod dicit in obliquo.

INSTAT 1. Idem. Actio illa identificata Deo, est indifferens ad exercendum, vel non exercendum munus actionis, ut ex vi illius ponatur, vel non ponatur effectus, & determinatur formaliter per connotatum extrinsecum, ut hîc & nunc exerceat munus actionis. Ergo cum illa formalitate, quam tu actionem vocas adhuc est indifferens ad ponendum, vel non ponendum effectum. Ergo illud connotatum habet totam rationem actionis, & non illa formalitas identificata Deo, quam tu actionem dicis. Prob. Conseq. Munus actionis, & ratio formalis constitutiva illius, est, determinare physice, & in actu secundo principium activum, ad effectum, hîc & nunc ponendum. Sed illud quod tu connotatum dicis, habet hanc formalitatem. Ergo hoc connotatum, est formaliter actio.

RESPONDETUR. Retorquendo argumentum de dominio Dei actuali. Directè autem ad argumentum dici potest, actionem illam identificatam, in circumstantia positi effectus depen-

dentis à solo Deo, non esse indifferentem ad productionem, vel non productionem effectus, licet non ita accepta, sit indifferens, adeoque nec habens formalitatem actionis in actu secundo. Ita ut illud connotatum habeat totam rationem actionis actæ, sed non actionis agentis, quam identificamus Deo. Non sequitur ulterius totam formalitatem actionis agentis, tribuendam esse ipsi connotato; nam in quantum actio agens importat virtutem agendi, non debet tribui ipsi connotato; licet in quantum importat aliquod extrinsecum, intrinsece requisitum, totum illud tribuatur, ipsi connotato.

INSTAT 2. idem. Quamvis Theologi salvent, quomodo, posito quod actus liber Dei, sit intrinsece in Deo, possit tamen esse & non esse, tamen non dicunt actum Dei liberum, in tempore incipere: Ergo neque nos dicere possumus, actionem illam identificari Deo, cum in tempore incipiat.

RESPONSUM supra, actionem creativam secundum id, quod dicit in recto, hoc est ipsam omnipotentiam, seu vim agendi non incipere in tempore, cum sit ipsamet Deus, licet actio creativa secundum id, quod dicit pro connotato, in tempore incipiat.

Tota hæc responsio supponit, quod in re creatio sit ipsamet Deus, & effectus productus, sine concursu causæ creatæ, licet ex modo concipiendi, sit quædam formalitas intermedia.

OBJICIT 2. idem: Ponamus aliquid à Deo creari, quod educi potuisset; ille terminus non haberet secum identificatam creationem: quod probat; quidquid convenit alicui entitati per seipsam, & cum illa est identificatum, ab illa separari nequit, sed creatio potest separari ab illa. Ergo illi creaturæ non convenit per seipsam.

RESPONDET aliquis huic argumento apud Oviedo. Res, quæ educi postulant, non posse à Deo creari; dicebatque quantitatem, quæ in Eucharistia creatur, non terminasse unquam eductivam actionem, sed quod adæquatè per seipsam, semper à Deo pendeat. Multis hanc responsionem impugnat Oviedo: Vide eundem Contr. 13. Pun. 2. n. 6. *Virespondeatur,*

SUPPONO 1. Educibiles formas nihil aliud esse, quàm quæ fieri & conservari connaturaliter, non nisi dependenter à subiecto, exigunt.

SUPPONO 2. Formam educibilem posse à Deo poni, non concurrente actu, ullâ causâ creatâ, tanquàm efficiente: neque enim id repugnat. Potest etiam poni forma educibilis, nullâ concurrente actu, causâ materiali: Ratio: quia causalitas materiæ, est jus, ut forma hæc independentèr à se, nec producat, nec conservetur, debitumque in forma, ut necesse, nec conservari habeat, independentèr à materiali causâ; hinc si nolit formam ponere Deus ad exigentiam causæ materialis, nec dependenter ab & in illa eam statuere, sed potius contra exigentiam

† q

hanc,

hanc, censetur supplere defectum causæ materialis: hoc autem fieri posse non implicat, intervenitque defecto in Eucharistia, ubi conservantur accidentia, non ad exigentiam materiæ.

SUPPONO 3. Non fore ratione termini, ejusdem rationis creationem animæ rationalis, quia forma materialis hōc ipso, quia materialis est, saltem hujus ordinis rerum, habet debitum, ut producat & conservetur dependenter à materia, quod non habet anima rationalis; creabitur nihilominus materialis forma hōc sensu, quia non secundum illam exigentiam produccetur. *His Suppositis*

DICI posset. Quod formæ, quæ educi possunt, non possint à Deo creari creatione ejusdem rationis cum anima rationali: nam semper in productione formæ materialis, erit radicaliseductio, stans in entitate, nata produci & conservari, non nisi dependenter à materia, licet non sit futura actualiseductio, stans in productione, vel conservatione secundum illud jus, & secundum illud debitum; tuncque censetur esse actualiseductio, si Deus interrogatus, an ad exigentiam materiæ conservet vel producat formam, respondeat, affirmativè, quam productionem secundum illud jus, sequitur unio.

Non inexpeditus etiam est modus dicendi, quod tunc & non alio sensu creetur forma aliàs educibilis, quando producit illam effectivè solus Deus, habentem naturam, ut nec produci, nec conservari naturaliter possit sine materiali causa, tunc autem educitur quando aliqua causa creata effectivè secundum ordinem naturalem in entitate ad illam concurrat, talem, ut dictum est, naturam habentem: dixi, secundum ordinem naturalem in entitate; quia si elevaretur supernaturaliter, quoad modum, aliquod improprium agens, ad educendam formam materiale, nondum illam crearet; talis enim elevatio esset adhuc in entitate naturalis, supernaturalis autem quoad modum. Sola tamen præcisè exclusio causæ alijs efficientis, non salvabit rigorosam creationem, quia non excludet concursum causæ materialis, stantem in jure materiæ ad formam. Et sicut Deus conservans loco ignis calorem, nullò alio effectivo concurrente, non dicitur illum conservare creativè, sic nec dicitur creativè producere, ex hoc præcisè, quia nulla alia causa effectivè producit. Sed aliter.

RESPONDETUR 2. Quod creatio à re creabili distingui possit extra circumstantias dependentiæ à solo Deo, in quibus circumstantiis identificatur effectui. Si termini quantitatis in probabili sententia identificantur quantitati, sed in circumstantia negationis ulterioris extensionis; quæ negatione sublata manent termini

(sicut & illa creatio) secundum id, quod dicit in recto, licet non maneat secundum id, quod dicit in obliquo; contingitque universaliter in formalitatibus, quæ aliqua plura deponunt, ut maneat secundum id, quod identificabantur, non maneat secundum id, secundum quod non identificabantur; quibus non manentibus, licet extrinsecis, jam illa formalitas non est, cum in re sint illa duo, unum intrinsecum, aliud extrinsecum. Hæc omnia dicuntur conformiter ad materiam de connotatis.

Continuatur solutio Objectionum.

OBJICIUNTUR 3. Paritates aliqua.

Prima PARITAS est: Actio creati agentis est distincta modaliter, aut non sine modo. Ergo & creatio.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia non posito ullo modo, sed posita ipsa entitate effectus in circumstantia negationis dependentiæ ab aliis causis, sufficienter salvabitur transitus à non esse creantis ad esse creantis; jam autem nisi ponatur Entitas modalis, à non esse causantis creati ad esse causantis creati, sufficienter interdum non transitur.

Neque valet, si dicas. Sicut potest esse hic effectus, & non pendere ab hac causa, ita potest esse hic effectus & non creari à Deo, sed solum educi: consequenter ad hanc indifferentiam tollendam, concedi debere modalitatem aliquam; non inquam valet si dicas, quia sufficit ad hoc ipsa entitas effectus, circumstantionata negatione causarum creatarum concurrentium: & sicut quando duæ causæ totales, constituunt unum eundemque effectum, si postea concurrat non nisi una, à non esse concurrentis unius causæ, ad esse concurrentis unius causæ, transitur non nisi negatione alijs causæ; ita in præfenti transitur negatione causalitatis, aliarum causarum.

Secunda PARITAS est. Si creatura crearet, creatio illa esset distincta modaliter. Ergo & creatio in quantum procedit à Deo.

RESPONDETUR. Disparitatem esse; quia potest esse entitas aliqua, & non esse dependens ab hac creatura producente ex nihilo, & non concurrentibus alijs causis; non potest autem esse entitas aliqua producta ex nihilo, &c. & non dependens à Deo.

Tertia PARITAS est. Si Deus immediate per seipsum replicet nullā creaturā ad replicationem concurrente, illa replicatio creativa esset distincta, ergo & creatio, absolute itidem erit distincta.

RESPONDETUR. Imprimis negando Antecedens. Poterit enim transitus à non esse replicata

plicati creativè, salvari, per ipsam entitatem effectus, pluries positi. Disparitas etiam posset assignari; quia potest esse in rerum natura entitas & non replicata, non potest autem esse effectus ab aliis causis non pendens, & tamen non esse creatus.

Quarta PARITAS est. Concurfus Dei ad actiones creaturarum, est vel modus, vel non sine modo. Ergo & creatio.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia illa concurfus Dei, est idem realiter cum actione creaturarum; quæ vel est modus, vel non sine modo; hinc & identificatus illi concurfus divinus, vel est modus, vel non sine modo: & quamvis concesserimus, ponendam esse quam maxime intrinsecam dependentiam in fieri, consequenter etiam in agere creaturarum à Deo, id tamen accipiendum est si nihil oblit, obstat autem, ut alius sit concurfus Dei cum creaturis, alius creaturarum. Hinc si concurfus creaturarum est distinctus, etiam concurfus Dei, illi priori identificatus, erit distinctus.

Quinta PARITAS est, quæ utitur Amic. Educatio non est in Deo, ergo neque creatio. Antec. prob. quia si educatio esset in Deo, sequeretur quod quando Deus se solo conservat effectum, qui erat eductus, mutetur educatio activa in Deo, nam prior erat partialis, secunda autem, est totalis.

RESPONDETUR. Negando Conseq. quia nomine educationis venit actio creaturæ, quæ eadem est, cum actione Dei; & quia actio creaturæ, non est entitas Dei, nec educatio erit. Cæterum, si nomine educationis abutaris, & accipias illam pro ipsa Omnipotentia divina, prout concurrente cum causis secundis, in tantum educatio secundum id quod dicit in recto, identificabitur Deo, nec secundum hoc rectum mutabitur, si se sola conservet creaturam, quam antea non conservabat, licet mutetur, secundum quod educatio, dicit aliquid in obliquo.

OBJICIT 4. Amicus. Creatio non est actio immanens sed transiens, de ratione autem actionis transeuntis est, non immanere agenti, non enim habet suum terminum intrā, sed extrā.

RESPONDETUR. Creationem activam, secundum id quod dicit in recto, esse quid immanens Deo, ordinatum essentialiter ad aliquid ab extrā; ad eum modum, quod actus, quod videt Deus creaturas in illis et ipsis, est actio immanens, & tamen terminum suum habet ad extrā. Dici etiam posset, actionem transeuntem physicè, non immanere agenti, secus de actione transeunti ex modo concipiendi, quæ cum sit physicè ipsum agens, ex modo concipiendi transit. Potest autem actio ex modo concipiendi transiens, habere suum terminum ad extrā, si compleatur illa actio aliquo extrinseco, tanquam necessario connotato.

INSTAT 1. Actio est via ad terminum. Ergo non potest ullo modo identificari agenti.

RESPONDETUR. Actionem esse viam vel physicè, vel ex modo concipiendi ad terminum, sed non est necesse, ut semper sit physicè via.

INSTAT 2. Si creatio activa identificaretur Deo, Deus ab æterno denominatus fuisset Creator.

RESPONDETUR. Quod non; quia denominatio Creatoris coalescit etiam ex creatione passiva, tanquam ex aliquo extrinseco, intrinsece requisito.

INSTAT 3. Idem. Creatio est id, quod est communicatio esse; item id, per quod egreditur effectus à causa.

RESPONDETUR. Communicationem esse, activam, posse identificari Deo, secus passivam, egressio etiam effectus passiva, non potest identificari causæ, secus activa.

OBJICIT 5. Si creatio non esset quid distinctum à Creatore, sequeretur quod hic actus; volo creationem, haberet seipsam pro objecto.

RESPONDETUR. Cum creatio activa in ratione creationis compleatur aliquo extrinseco, nempe entitate effectus, & negatione concursus aliarum causarum, bene hoc extrinsecum, poterit esse objectum illius Volitionis.

Reliqua argumenta ex dictis hic, & in materia de Connotatis, & Relatione, solvi possunt.

DIFFICULTAS II.

Competitne creaturæ Actio creativæ?

IN triplici sensu resolvi potest proposita difficultas. 1. An creatura tanquam causa principalis creare posset? Affirmat contra communem Durand. nec agnoscit implicantiā Arriaga. 2. An possit creatura, tanquam causa instrumentalis connaturalis creare? Hoc tenet Scot. Hurtad. Arriaga, recentior Suar. Contra sentit Suar. Vasq. Molina & Sanctus Thom. prima Parte, Quæst. 45. art. 5. 3. An creatura tanquam causa obediēcialis creare possit? Quod tenet Suar. Hurtad. Contra Vasquez Molina.

Punctum Difficultatis 1.

Proponuntur implicantiæ, quod creatura ut causa principalis creare non possit.

PRIMA IMPLICANTIA est ex Suar. Si possibilis esset talis creatura, de facto esset, sed non est. Sequela probatur. Quia talis creatura constitueret alium gradum & ordinem prætereos, qui sunt. Ergo jam deberet esse. Quia ordo universi, non est mancus, sed continet omnia quoad gradum & ordinem.

RESPONDETUR. Negando sequelam. Negando item, quod illa creatura constitueret alium gradum genericum; posset enim esse spiritalis substantia completa: defacto autem est talis